

Plan wynikowy *Oblicza geografii, zakres podstawowy*

Materiał nauczania	L.g.	Wymagania podstawowe uczeń poprawnie:	Kat.	Wymagania ponadpodstawowe uczeń poprawnie:	Kat.
I. MAPA ŚWIATA					
<ul style="list-style-type: none"> • Państwo • Elementy państwa • Różnice w powierzchni państw • Nowe światy – nowe podziały – nowa Europa • Dekolonizacja • Procesy integracyjne i dezintegracyjne • Obszar i granice Polski 	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>państwo, integracja, dezintegracja</i> • wskazuje na mapie politycznej świata wybrane państwa i ich stolicy • wymienia przykłady największych i najmniejszych państw pod względem powierzchni i liczby ludności • wymienia nazwy państw powstałych w Europie po 1989 r. • wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską • wymienia elementy państwa • wyjaśnia różnicę między enklawą i eksklawą • wskazuje na mapie politycznej świata przykłady enklaw i eksklaw • porównuje powierzchnię państw na podstawie danych statystycznych • wymienia nazwy kontynentów objętych procesem dekolonizacji • podaje przyczyny dekolonizacji • wymienia przykłady terytoriów zależnych • podaje przyczyny procesów integracji i dezintegracji państw • wymienia regiony świata, w których zachodzą procesy integracji i dezintegracji • opisuje położenie i granice Polski • opisuje podział administracyjny Polski • wymienia nazwy województw Polski 	B C A A A A C C C A B A B A B B A	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany na mapie politycznej świata w różnych okresach historycznych • opisuje skutki dekolonizacji • analizuje mapę polityczną świata • opisuje zmiany na mapie politycznej świata po 1989 r. oraz następstwa tych zmian • opisuje na podstawie mapy Polski i danych statystycznych zmiany granic Polski po 1945 r. • wyjaśnia kształtowanie się aktualnego podziału politycznego od okresu wielkich odkryć geograficznych przez kolonializm po proces dekolonizacji • opisuje ustroje polityczne na świecie • wykazuje gospodarcze, społeczne i polityczne skutki integracji i dezintegracji w skali lokalnej, regionalnej i globalnej • wykazuje korzyści wynikające z położenia geograficznego Polski • analizuje przyczyny integracji i dezintegracji państw • uzasadnia, dlaczego niektóre kraje ulegają rozpadowi politycznemu • ocenia znaczenie położenia geopolitycznego Polski w Europie i na świecie 	B B C B C B B D C C C D
II. LUDNOŚĆ I URBANIZACJA					
<ul style="list-style-type: none"> • Aktualna liczba ludności świata i jej zmiany • Udział mieszkańców poszczególnych kontynentów w ogólnej liczbie ludności świata • Przyrost naturalny i jego zróżnicowanie na świecie • Eksplozja demograficzna – przyczyny i skutki • Fazy przejścia demograficznego • Zmiany liczby 	8	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>demografia, przyrost naturalny, eksplozja demograficzna</i> • wymienia czynniki wzrostu liczby ludności na świecie • wymienia nazwy najludniejszych kontynentów i wskazuje te kontynenty na mapie świata • wymienia nazwy krajów o wysokim i niskim przyroście naturalnym • odczytuje z wykresu wartość współczynników urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego w Polsce • opisuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności na poszczególnych kontynentach • opisuje czynniki wpływające na zmiany liczby ludności na świecie • odczytuje z mapy tematycznej zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego na świecie • wymienia czynniki wpływające na eksplozję demograficzną • analizuje wykres przedstawiający model przejścia demograficznego • opisuje na podstawie wykresu i danych statystycznych zmiany liczby ludności w Polsce po 1946 r. 	B A C A C C B C A C C	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza współczynnik przyrostu naturalnego • wyjaśnia przyczyny zmian współczynnika przyrostu naturalnego na świecie • porównuje na podstawie danych statystycznych współczynnik przyrostu naturalnego w krajach słabo i wysoko rozwiniętych • charakteryzuje fazy przejścia demograficznego i epidemiologicznego na przykładach z całego świata • wymienia czynniki wpływające na niską wartość przyrostu naturalnego w Polsce • wyjaśnia przyczyny dysproporcji między wartością współczynnika przyrostu naturalnego w krajach wysoko i słabo rozwiniętych gospodarczo • analizuje skutki eksplozji demograficznej • analizuje skutki ujemnego przyrostu naturalnego w krajach wysoko rozwiniętych • opisuje cechy społeczeństw w różnych fazach przejścia demograficznego na wybranych przykładach 	C B C C A B C C B

<p>ludności w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Struktura wieku na świecie • Średnia długość trwania życia na świecie • Starzenie się społeczeństw • Struktura płci, współczynnik feminizacji i maskulinizacji • Struktura demograficzna ludności Polski • Struktura zatrudnienia na świecie, przyczyny i skutki bezrobocia • Czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności na świecie • Bariery osadnicze • Terminy: <i>ekumena, anekumena, subekumena</i> • Zróżnicowanie wskaźnika gęstości zaludnienia • Rozmieszczenie ludności w Polsce • Przyczyny i skutki migracji • Podział i kierunki migracji • Współczesne migracje zagraniczne Polaków • Pozytywne i negatywne skutki migracji zagranicznych • Odmiany ludzkie • Zróżnicowanie językowe na świecie • Religie świata • Kręgi cywilizacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura demograficzna, struktura zatrudnienia</i> • wymienia cechy struktury demograficznej • wymienia państwa o różnej średniej długości trwania życia na świecie i wskazuje je na mapie • odczytuje dane z piramidy wieku i płci • definiuje bezrobocie • opisuje strukturę wieku i płci na podstawie danych statystycznych oraz piramidy wieku i płci na wybranych przykładach • odczytuje z mapy średnią długość trwania życia na świecie • omawia przyczyny wzrostu średniej długości trwania życia w Europie • omawia przyczyny starzenia się społeczeństw • charakteryzuje na podstawie piramidy wieku cechy społeczeństwa młodego i starego • charakteryzuje strukturę zatrudnienia ludności w wybranych krajach • wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> • wymienia nazwy obszarów o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia na świecie i wskazuje te obszary na mapie • wymienia na podstawie mapy bariery osadnicze na świecie • odczytuje z danych statystycznych gęstość zaludnienia na kontynentach • omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności na wybranych przykładach • omawia na podstawie mapy gęstości zaludnienia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności na świecie • wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej • opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie ludności w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, reemigracja, saldo migracji</i> • wymienia czynniki migracji na świecie • wymienia przyczyny migracji zagranicznych Polaków • wymienia nazwy krajów, do których migrują Polacy, i wskazuje te kraje na mapie • klasyfikuje migracje i podaje ich przyczyny • odczytuje z wykresu saldo migracji w wybranych krajach świata • wyjaśnia przyczyny ujemnego salda migracji ludności w wybranych krajach • opisuje główne kierunki migracji na świecie • wymienia główne i mieszane odmiany ludzkie i wskazuje rozmieszczenie ich przedstawicieli na mapie • wymienia główne rodziny i grupy językowe na świecie • wymienia główne religie na świecie • wyjaśnia znaczenie terminu <i>mniejszość narodowa</i> • wymienia mniejszości narodowe w Polsce 	<p>B A C C B C C B B C C B C A C B C C A A C C B C C B A A B A</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje model przejścia epidemiologicznego na wybranych przykładach • ukazuje zmiany liczby ludności w Polsce • prognozuje zmiany liczby ludności na świecie • przewiduje skutki wzrostu liczby ludności na świecie • formułuje wnioski na podstawie analizy diagramu ilustrującego zmiany współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce w wybranych latach • wymienia skutki starzenia się społeczeństw • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania współczynnika feminizacji i maskulinizacji w krajach słabo i wysoko rozwiniętych gospodarczo • analizuje piramidę wieku i płci ludności Polski • porównuje strukturę zatrudnienia w wybranych krajach świata na podstawie danych statystycznych i wykresu • omawia przyczyny bezrobocia na wybranych przykładach • wyjaśnia przyczyny różnych rodzajów bezrobocia • interpretuje piramidę wieku i płci społeczeństwa młodego (rozwojowego), zastojowego i starego (regresywnego) • wykazuje zależność pomiędzy strukturą płci a wiekiem społeczeństwa • porównuje strukturę demograficzną Polski ze strukturą demograficzną w wybranych krajach świata • wykazuje zależność struktury zatrudnienia od poziomu gospodarczego państw • wymienia społeczne i ekonomiczne skutki bezrobocia na świecie • analizuje konsekwencje struktury wieku w społeczeństwach odznaczających się wysokim i niskim odsetkiem dzieci i młodzieży • wymienia sposoby przeciwdziałania bezrobociu na świecie • wyjaśnia, na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych • uzasadnia konieczność dostosowania kwalifikacji zawodowych do zmieniających się potrzeb gospodarki w Europie i w Polsce • porównuje gęstość zaludnienia w krajach słabo i wysoko rozwiniętych gospodarczo • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia • porównuje wartość gęstości zaludnienia w wybranych krajach • opisuje geograficzne czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce • wykazuje wpływ barier osadniczych na rozmieszczenie ludności na świecie • wykazuje zależność pomiędzy liczbą ludności a poziomem rozwoju gospodarczego na danym obszarze • formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie • analizuje skutki dużej lub małej gęstości zaludnienia w krajach słabo i wysoko rozwiniętych gospodarczo • porównuje saldo migracji w wybranych krajach • oblicza współczynnik przyrostu rzeczywistego 	<p>C C D D C A B C C B B C D C D B C D C D C D D D C C C C</p>
---	--	--	--	--

<p>na świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zróżnicowanie kulturowe ludności Polski • Kryteria podziału jednostek osadniczych • Charakterystyka osadnictwa wiejskiego • Obszary wiejskie w krajach wysoko i słabo rozwiniętych • Miasta i ich funkcje • Fizjonomia miast • Kryteria wyróżniania miast w Polsce • Typy miast w Polsce • Urbanizacja i dezurbanizacja • Płaszczyzny urbanizacji • Fazy urbanizacji • Wskaźnik urbanizacji • Pozytywne i negatywne skutki urbanizacji • Typy zespołów miejskich • Urbanizacja w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kulturowego zróżnicowania ludności na świecie • opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę wyznaniową na świecie • opisuje na podstawie mapy zróżnicowanie językowe ludności świata • opisuje na podstawie mapy kręgi cywilizacyjne na świecie • wymienia nazwy regionów zamieszkiwanych przez mniejszości narodowe w Polsce i wskazuje je na mapie • wymienia rodzaje jednostek osadniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wieś</i> • wymienia funkcje miast na świecie • wskazuje na mapie świata i Polski największe miasta • wymienia kryteria wyróżniania miast w Polsce • wyjaśnia różnicę między miastem a wsią • podaje przykłady typowych form osadnictwa wiejskiego • opisuje czynniki miastotwórcze i funkcje miast • opisuje na podstawie fotografii typy fizjonomiczne przykładowych miast świata • wymienia i wskazuje na mapie miasta w Polsce liczące powyżej 200 tysięcy mieszkańców • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji, zespoły miejskie</i> • wyjaśnia zróżnicowanie procesów urbanizacji na świecie • wymienia płaszczyzny urbanizacji • wymienia czynniki mające wpływ na intensywność urbanizacji • odczytuje na podstawie danych statystycznych wskaźniki urbanizacji w wybranych krajach świata • wymienia nazwy najlepiej i najgłębiej zurbanizowanych województw w Polsce • opisuje przyczyny urbanizacji na świecie • wymienia typy aglomeracji miejskich • wyjaśnia proces dezurbanizacji • wskazuje na mapie świata obszary najsilniej i najgłębiej zurbanizowane oraz największe zespoły miejskie • wymienia fazy urbanizacji 	<p>B C C C C A B A C A B B C C B B A A C A B A B C A</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wpływ ruchów migracyjnych na zmiany liczby ludności na świecie • charakteryzuje współczesne kierunki emigracji Polaków • charakteryzuje czynniki wpływające na atrakcyjność niektórych państw dla imigrantów • opisuje pozytywne i negatywne skutki migracji zagranicznych • analizuje główne kierunki migracji we współczesnym świecie • ocenia skutki migracji zagranicznych • charakteryzuje na podstawie mapy zróżnicowanie odmian ludzkich • charakteryzuje różnice między poszczególnymi kręgami kulturowymi na świecie • analizuje zróżnicowanie kulturowe ludności Polski • podaje konsekwencje występowania wielu odmian ludzkich oraz dużego zróżnicowania etnicznego na świecie • wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego • wyjaśnia rolę tradycji w rozwoju przedsiębiorczości w państwach Azji Południowo-Wschodniej • podaje przykłady działań, które mogłyby ograniczyć negatywne przejawy zróżnicowania rasowego, językowego i religijnego na świecie • opisuje typy form osadnictwa wiejskiego • opisuje zmiany w funkcji obszarów wiejskich na wybranych przykładach (np. w Unii Europejskiej, w regionach turystycznych, w państwach rozwijających się) • porównuje miasta typowe dla poszczególnych regionów świata • wymienia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia miast w Polsce • ocenia pozytywne i negatywne skutki życia w mieście • podaje przykłady typów miast odznaczających się podobnymi elementami architektonicznymi i układem przestrzennym • opisuje kryteria wyróżniania miast w Polsce • wyjaśnia szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców poszczególnych regionów wynikające z procesów przemian zachodzących na terenach wiejskich • opisuje fazy urbanizacji • porównuje i opisuje wskaźniki urbanizacji na świecie i w wybranych regionach • opisuje procesy tworzenia się aglomeracji miejskich oraz ich formy • wykazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a policentryczną • wykazuje przyczyny i skutki ekspansji przestrzennej wielkich metropolii świata • charakteryzuje proces suburbanizacji i reurbanizacji w Polsce • opisuje przyczyny powstawania dzielnic nędzy w krajach słabo rozwiniętych gospodarczo • identyfikuje i wyjaśnia procesy wzrostu liczby ludności oraz ekspansji przestrzennej wielkich metropolii świata 	<p>B C C B C D C C B B B C A A D B B B B C C C D D C B C</p>
---	---	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny powstawania dzielnic nędzy, wzrostu przestępczości, degradacji środowiska przyrodniczego i problemów komunikacyjnych w dużych miastach • proponuje działania, które mogą poprawić jakość życia mieszkańców w dzielnicach nędzy (slumsach, fawelach) 	B D
III. GLOBALNA GOSPODARKA					
<ul style="list-style-type: none"> • Znaczenie rolnictwa • Przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa • Struktura użytkowania ziemi w wybranych państwach • Plony i zbiory w różnych częściach świata • Obliczanie wielkości plonów • Rolnictwo wysokotowarowe i samozaopatrzeniowe • Sposoby gospodarowania i typy rolnictwa • Skutki rozwoju rolnictwa uprzemysłowionego • Podział roślin uprawnych • Rozmieszczenie wybranych upraw • Główni producenci wybranych upraw • Uprawy w Polsce • Wykorzystanie gospodarcze zwierząt hodowlanych • Intensywny i ekstensywny chów zwierząt • Rozmieszczenie hodowli zwierząt na 	13	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy obszarów o korzystnych czynnikach rozwoju rolnictwa i wskazuje te obszary na mapie • wymienia czynniki ograniczające rozwój rolnictwa • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura użytkowania ziemi, monokultura, rolnictwo wysokotowarowe, rolnictwo samozaopatrzeniowe</i> • wyjaśnia znaczenie rolnictwa • opisuje na podstawie map warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa na świecie • wymienia pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa • opisuje na podstawie danych statystycznych i wykresu główne cechy struktury użytkowania ziemi • opisuje na podstawie danych statystycznych poziom mechanizacji rolnictwa w wybranych krajach świata • wymienia cechy rolnictwa ekstensywnego i intensywnego • wymienia nazwy głównych roślin uprawnych na świecie • wymienia czynniki warunkujące rozmieszczenie upraw na świecie • wymienia główne uprawy w Polsce • klasyfikuje rośliny uprawne • podaje przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu obszarów upraw wybranych roślin • wymienia nazwy obszarów upraw wybranych roślin i wskazuje je na mapie świata • wymienia największych producentów wybranych roślin • wyjaśnia znaczenie roślin zbożowych i przemysłowych w Polsce • wymienia cele hodowli zwierząt • wymienia główne gatunki zwierząt hodowlanych w różnych regionach świata • wymienia możliwości gospodarczego wykorzystania wybranych zwierząt hodowlanych • przedstawia czynniki wpływające na hodowlę zwierząt na świecie • omawia na podstawie wykresów pogłowie zwierząt hodowlanych w wybranych krajach • wymienia nazwy regionów hodowli zwierząt i wskazuje je na mapie świata • opisuje główne kierunki produkcji zwierzęcej w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>monokultura leśna, lesistość</i> • wymienia największe kompleksy leśne na Ziemi 	C A B B C A C B A A A C B C A B A A A B C C B B A A C A	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania rolnictwa na świecie • porównuje cechy rolnictwa intensywnego i ekstensywnego na wybranych przykładach • oblicza wielkość plonów na wybranych przykładach • ocenia wpływ wybranych czynników przyrodniczych i społeczno-gospodarczych na zmiany struktury użytkowania ziemi • wykazuje pozytywne i negatywne skutki rolnictwa uprzemysłowionego • analizuje przestrzenne rozmieszczenie sposobów gospodarowania na świecie i w wybranych regionach • wykazuje na wybranych przykładach zależność poziomu produkcji rolnej od warunków pozaprzyrodniczych • porównuje warunki rozwoju rolnictwa w Polsce z warunkami rozwoju rolnictwa w krajach Unii Europejskiej i formułuje wnioski • opisuje główne obszary upraw na świecie • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia obszarów wybranych upraw na świecie • porównuje wielkość produkcji rolniczej w wybranych krajach świata i w Polsce • uzasadnia przyczyny zróżnicowania upraw roślin w wybranych regionach • ocenia zmiany w strukturze zasiewów w Polsce • opisuje główne obszary chowu zwierząt na świecie • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia chowu zwierząt na świecie • porównuje intensywny i ekstensywny chów zwierząt • omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie rozmieszczenia hodowli bydła w różnych regionach • wyjaśnia przyczyny spadku pogłowia zwierząt hodowlanych w Polsce • ocenia strukturę hodowli zwierząt na świecie • ocenia znaczenie chowu zwierząt dla polskiej gospodarki • wykazuje zależność w rozmieszczeniu chowu niektórych gatunków zwierząt hodowlanych od warunków produkcji rolnej (przyrodniczych i pozaprzyrodniczych) • charakteryzuje racjonalną gospodarkę leśną na wybranych przykładach • charakteryzuje zmiany powierzchni lasów na świecie (w wyniku wylesiania i zalesiania) • omawia problemy gospodarki leśnej w Polsce • analizuje skutki nieracjonalnej gospodarki leśnej na świecie i w Polsce 	B C C D D C D D B B C B D B C B D D C C B C

<p>świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Struktura i wielkość hodowli zwierząt na świecie • Chów zwierząt w Polsce • Funkcje lasów • Rozmieszczenie lasów na świecie • Gospodarcze wykorzystanie lasów • Skutki nieracjonalnej gospodarki leśnej • Rozmieszczenie kompleksów leśnych w Polsce • Różnica między rybołówstwem a rybactwem • Pojęcie akwakultury i marikultury • Gospodarcze wykorzystanie wód morskich • Obszary korzystne dla rybołówstwa • Największe łowiska świata • Udział w połowach morskich wybranych krajów świata • Ochrona zasobów morza • Gospodarka morska w Polsce • Rozwój przemysłu • Rewolucje przemysłowe • Kryteria podziału przemysłu • Funkcje i znaczenie przemysłu • Czynniki lokalizacji przemysłu • Zmiany w polskim przemyśle w ostatnim 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia funkcje lasów • wymienia na podstawie mapy województwa o największym i najmniejszym zalesieniu w Polsce • przedstawia gospodarcze wykorzystanie lasów • wymienia różnice między rabunkową a racjonalną gospodarką leśną • wymienia kraje na świecie o zróżnicowanej lesistości • opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie głównych kompleksów leśnych w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rybołówstwo, rybactwo, akwakultura i marikultura</i> • wymienia na podstawie danych statystycznych nazwy państw o największych połowach morskich • wymienia nazwy portów rybackich w Polsce • przedstawia podział obszarów morskich na świecie • podaje przykłady wykorzystania oceanu światowego • opisuje na podstawie mapy obszary połowów morskich • porównuje na podstawie danych statystycznych wielkość połowów morskich w Polsce z innymi krajami • wymienia sekcje i działy przemysłu • wymienia funkcje przemysłu • wymienia przyrodnicze i pozapryrodnicze czynniki lokalizacji przemysłu • wymienia najlepiej rozwijające się działy produkcji przemysłowej w Polsce • przedstawia znaczenie przemysłu • omawia na wybranych przykładach czynniki lokalizacji przemysłu • wymienia na podstawie danych statystycznych nazwy krajów o największej produkcji przemysłowej w wybranych dziedzinach i wskazuje te kraje na mapie • charakteryzuje na podstawie wykresu udział przemysłu w tworzeniu PKB w wybranych krajach • przedstawia na podstawie danych statystycznych i wykresu strukturę produkcji przemysłowej w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>okręg przemysłowy, ośrodek przemysłowy</i> • wymienia na podstawie mapy nazwy okręgów przemysłowych na świecie • wymienia cechy okręgu przemysłowego • wymienia rodzaje okręgów przemysłowych na świecie i lokalizuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>restrukturyzacja, modernizacja, deglomeracja przemysłu</i> • wymienia branże przemysłu high-tech • wymienia na podstawie mapy regiony, w których rozwija się przemysł high-tech • wymienia cechy restrukturyzacji i modernizacji przemysłu 	<p>C B A A C B C A B B C C A A A A B B C C C C B B C C A C B A C A A B</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego gospodarowania zasobami leśnymi • wykazuje przyczyny rabunkowej gospodarki leśnej na wybranych przykładach • uzasadnia potrzebę ochrony zasobów leśnych oraz formułuje wnioski • charakteryzuje cechy gospodarki morskiej • porównuje udział oceanów w światowych połowach • omawia problemy gospodarki morskiej w Polsce • analizuje zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich • uzasadnia potrzebę współdziałania państw w zakresie ochrony zasobów morskich • omawia różnice między przymusową, związaną i swobodną lokalizacją przemysłu • podaje przykłady lokalizacji przymusowej, związanej i swobodnej • charakteryzuje rewolucje przemysłowe • wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w polskim przemyśle w ostatnim 30-leciu • wyjaśnia związki między lokalizacją przemysłu a warunkami naturalnymi, rynkiem zbytu, szlakami komunikacyjnymi i potencjałem ludzkim • analizuje przyczyny prywatyzacji i restrukturyzacji przemysłu w Polsce • wyjaśnia udział i znaczenie inwestycji zagranicznych w Polsce • ocenia skutki procesu restrukturyzacji i modernizacji przemysłu na świecie i w Polsce • charakteryzuje na podstawie mapy czynniki lokalizacji wybranych okręgów przemysłowych • omawia strukturę gałęziową przemysłu w wybranych okręgach • wymienia pozytywne i negatywne skutki koncentracji przemysłu • ocenia politykę państw wysoko rozwiniętych gospodarczo dotyczącą restrukturyzacji okręgów przemysłowych • charakteryzuje formy przestrzenne przemysłu high-tech (technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe) • charakteryzuje wybrany ośrodek high-tech • wymienia przykłady najszybciej rozwijających się gałęzi nowoczesnego przemysłu • analizuje na podstawie mapy udział produktów wysokiej technologii w eksporcie artykułów przemysłowych w wybranych krajach • opisuje wpływ przemysłu wysokich technologii na rozwój gospodarczy państw • uzasadnia korzyści wynikające z rozwijania nowoczesnych gałęzi przemysłu • wymienia czynniki wpływające na strukturę energii w danym kraju • analizuje bilans energetyczny świata • charakteryzuje i ocenia zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie 	<p>B D D C C B C C B B C B B B B C B D C B A D C C A B D A C D</p>
--	--	--	---	--

<p>30-leciu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje zagraniczne w Polsce • Rodzaje okręgów przemysłowych i ich lokalizacja na mapie świata • Czynniki lokalizacji przemysłu • Restrukturyzacja i modernizacja przemysłu • Deglomeracja przemysłu • Przemysł high-tech i jego występowanie • Czynniki lokalizacji przemysłu high-tech • Formy organizacji przestrzennej przemysłu high-tech • Źródła energii na świecie • Zmiany w bilansie energetycznym • Nieodnawialne surowce energetyczne • Produkcja energii elektrycznej na świecie • Przemysł energetyczny w Polsce • Typy elektrowni • Alternatywne źródła energii • Wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii na świecie • Usługi i jego działy • Definicja i podział komunikacji • Podział transportu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii • wymienia czynniki lokalizacji przemysłu high-tech • opisuje rozmieszczenie ośrodków high-tech na świecie • wymienia źródła energii na świecie • wymienia nazwy surowców energetycznych • wymienia największych producentów surowców energetycznych • wymienia główne surowce energetyczne w Polsce • przedstawia na podstawie mapy rozmieszczenie surowców energetycznych na świecie • opisuje znaczenie surowców energetycznych • wymienia nazwę organizacji skupiającej największych eksporterów ropy naftowej • odczytuje z wykresu zmiany w bilansie energetycznym świata • odczytuje na podstawie wykresów udział wybranych krajów w światowej produkcji energii elektrycznej • lokalizuje na mapie surowce energetyczne w Polsce • wymienia typy elektrowni • wymienia odnawialne źródła energii • wymienia nazwy różnych typów elektrowni w Polsce • wymienia zalety i wady różnych rodzajów elektrowni • wymienia i lokalizuje na mapie obszary występowania różnych typów elektrowni • wyjaśnia znaczenie odnawialnych źródeł energii elektrycznej dla gospodarki • lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone i wodne • wyjaśnia znaczenie usług • wymienia rodzaje usług • wymienia działy komunikacji • klasyfikuje różne rodzaje transportu • wyjaśnia znaczenie usług we współczesnej gospodarce • wykazuje znaczenie transportu • opisuje zróżnicowanie sieci transportowej na świecie • opisuje działy łączności • wyjaśnia znaczenie terminu <i>infrastruktura transportowa</i> • wymienia czynniki rozwoju transportu • wymienia na podstawie mapy nazwy głównych portów morskich oraz wskazuje główne szlaki transportu morskiego • wymienia na podstawie mapy nazwy regionów o największej gęstości dróg kołowych na świecie • opisuje znaczenie poszczególnych rodzajów transportu lądowego na świecie • opisuje na podstawie mapy przestrzenne zróżnicowanie gęstości sieci dróg kołowych i sieci kolejowej na świecie • opisuje znaczenie transportu wodnego i lotniczego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne,</i> 	<p>A C A A A C C A B C C A A A C B C B A A C B C B B A C C B C B B</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia zjawisko uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych • wyjaśnia twierdzenie, że ropa naftowa rządzi światem • analizuje strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce • wymienia skutki eksploatacji i wykorzystywania tradycyjnych surowców energetycznych • prognozuje zmiany w bilansie energetycznym świata do 2050 r. • uzasadnia konieczność racjonalnej gospodarki surowcami energetycznymi i energią • wykazuje korzyści z wykorzystywania niekonwencjonalnych źródeł energii • ocenia pozytywne i negatywne skutki rozwoju energetyki atomowej • przedstawia problemy przemysłu energetycznego w Polsce • ocenia możliwości wykorzystania w Polsce źródeł energii odnawialnej • ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym • opisuje na podstawie wykresu dostęp do internetu w wybranych krajach świata • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania udziału sektora usług w tworzeniu dochodu narodowego na świecie • uzasadnia, że wielkość zatrudnienia w usługach jest jednym z mierników poziomu rozwoju gospodarczego • wyjaśnia znaczenie łączności w funkcjonowaniu polskiej gospodarki • wyjaśnia przyczyny, które zadecydowały o stanie sieci transportowej w poszczególnych państwach, • charakteryzuje wady i zalety różnych rodzajów transportu • omawia znaczenie nowoczesnych terminali w rozwoju regionów • omawia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów na świecie oraz w wybranych regionach • charakteryzuje główne problemy transportu w Polsce • charakteryzuje wybrane obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie • identyfikuje pozytywne i negatywne skutki rozwoju turystyki dla gospodarki i środowiska przyrodniczego • opisuje atrakcje turystyczne wybranych regionów świata • wyjaśnia przyczyny zmian kierunków wyjazdów turystycznych Polaków • ocenia atrakcyjność turystyczną Polski • wykazuje potrzebę ochrony walorów turystycznych • opisuje turystykę jako źródło dochodu ludności 	<p>D B C A D D D D C D C D C C B B B C C D B B D D B</p>
---	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Zróżnicowanie sieci transportowej • Rola łączności • Transport samochodowy, kolejowy i przesyłowy na świecie • Transport morski i śródlądowy na świecie • Transport lotniczy na świecie • Wady i zalety różnych rodzajów transportu • Problemy transportu w Polsce • Rodzaje turystyki • Czynniki rozwoju turystyki • Ruch turystyczny w wybranych państwach • Pozytywne i negatywne skutki rozwoju turystyki • Atrakcyjność turystyczna wybranych regionów na świecie • Wyjazdy turystyczne Polaków 		<p><i>infrastruktura turystyczna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje turystyki • wymienia przyczyny rozwoju turystyki • wyjaśnia znaczenie turystyki w gospodarce państw świata • klasyfikuje turystykę wg różnych rodzajów kryteriów • charakteryzuje rodzaje turystyki • wymienia nazwy regionów o wysokich walorach turystycznych i wskazuje te regiony na mapie 	A A B C C C		
--	--	---	----------------------------	--	--

IV. GLOBALNE PROBLEMY

<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikacja wskaźników społeczno-gospodarczych • Przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym świata • Porównanie wskaźników społeczno-gospodarczych • Cechy państw 	7	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>produkt krajowy brutto (PKB)</i> • wymienia przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym świata • odczytuje z tabeli wybrane wskaźniki społeczno-gospodarcze na danym obszarze • opisuje wskaźniki społeczno-gospodarcze na danym obszarze • porównuje na podstawie mapy i danych statystycznych produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w wybranych krajach • charakteryzuje wskaźnik rozwoju społecznego (HDI) • odczytuje z mapy zróżnicowanie wskaźnika HDI w wybranych krajach • wymienia i wskazuje na mapie politycznej świata przykłady państw wysoko, średnio i słabo rozwiniętych gospodarczo • wyróżnia na podstawie mapy regiony bogate i biedne 	B A C B C C C C C	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje państwa na podstawie analizy wskaźników społeczno-gospodarczych • porównuje wybrane kraje świata pod względem wartości PKB na 1 mieszkańca (tys. USD) oraz wskaźnika HDI • dostrzega zależności między wskaźnikami PKB i HDI • wyjaśnia przyczyny dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów świata • opisuje skutki nierównomiernego rozwoju państw • analizuje działania państw bogatych i organizacji międzynarodowych mających na celu zniwelowanie różnic pomiędzy najbogatszymi i najbiedniejszymi krajami • proponuje sposoby zmniejszenia nierówności w rozwoju społeczno-gospodarczym świata 	C C D B B C D
--	---	--	---	---	---------------------------------

<p>wysoko, średnio i słabo rozwiniętych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bogata Północ i biedne Południe • Skutki nierównomiernego rozwoju państw • Działania państw i organizacji międzynarodowych na rzecz zmniejszenia nierówności w rozwoju społeczno-gospodarczym krajów • Przyczyny niedożywienia i głodu • Obszary głodu i niedożywienia • Poziomy wyżywienia • Zielona rewolucja • Działania państw i instytucji międzynarodowych mających na celu zwalczanie głodu • Przyczyny globalizacji • Płaszczyzny globalizacji • Przejawy globalizacji • Otwartość polityczna i indeks globalizacji • Pozytywne i negatywne skutki globalizacji • Cele integracji • Przykłady integracji politycznej, militarnej i gospodarczej na świecie • Handel międzynarodowy • Bilans handlowy państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje cechy krajów o różnym poziomie rozwoju na wybranych przykładach • określa na podstawie mapy i danych statystycznych, które regiony zalicza się do bogatej Północy, a które – do biednego Południa • wymienia czynniki wpływające na nierównomierny dostęp do żywności • wymienia na podstawie mapy kraje o niedoborze i nadprodukcji żywności • opisuje przyczyny głodu i niedożywienia • odczytuje z wykresu strukturę niedożywienia w wybranych regionach świata • wskazuje na mapie świata regiony głodu i niedożywienia • wymienia nazwy organizacji międzynarodowych zajmujących się pomocą dla regionów, w których występuje zjawisko głodu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>globalizacja</i> • wymienia przyczyny globalizacji • wymienia płaszczyzny globalizacji • podaje przykłady procesów globalizacji • wymienia korzyści wynikające z rozwoju procesu globalizacji • wymienia nazwy największych korporacji na świecie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>integracja międzynarodowa, handel zagraniczny, import, eksport, bilans handlu zagranicznego</i> • wymienia płaszczyzny integracji międzynarodowej • wymienia nazwy wybranych organizacji międzynarodowych • opisuje cele integracji w skali globalnej i regionalnej • wyjaśnia znaczenie handlu międzynarodowego • wyjaśnia, co składa się na bilans handlu zagranicznego • wymienia na podstawie diagramów głównych światowych eksporterów i importerów • wymienia na podstawie mapy nazwy euroregionów na obszarach przygranicznych Polski • wyjaśnia znaczenie terminu <i>terroryzm</i> • wymienia źródła konfliktów na świecie • podaje przykłady wybranych konfliktów zbrojnych • opisuje przyczyny konfliktów zbrojnych • wskazuje na mapie świata najważniejsze obszary konfliktów zbrojnych i zamachów terrorystycznych 	<p>B C A C B C C A B A A A A B A A B B B C C A A B B B C</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje poziomy wyżywienia na świecie • wyjaśnia, z czego wynikają różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie • wyjaśnia przyczyny otyłości na świecie • wyjaśnia, na czym polegała zielona rewolucja • wykazuje zależność poziomu wyżywienia ludności od warunków rozwoju rolnictwa • analizuje skutki głodu i niedożywienia na świecie • wyjaśnia skutki zielonej rewolucji • wyjaśnia skutki otyłości jako choroby cywilizacyjnej • ocenia i projektuje różne formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych państwom i regionom dotkniętym głodem • ocenia skuteczność działań organizacji międzynarodowych zajmujących się pomocą dla regionów dotkniętych głodem • opisuje procesy globalizacji na świecie oraz ich wpływ na rozwój regionalny i lokalny • charakteryzuje wielkie korporacje i ich rolę w procesie globalizacji • omawia pozytywne i negatywne skutki procesu globalizacji • podaje i analizuje przyczyny sprzeciwu wobec globalizacji • analizuje korzyści, jakie osiągają kraje średnio i słabo rozwinięte gospodarczo z lokalizacji filii międzynarodowych koncernów na ich terenie • uzasadnia na dowolnych przykładach, że Polska jest objęta procesem globalizacji • przedstawia korzyści wynikające ze współpracy międzynarodowej • analizuje znaczenie ONZ • charakteryzuje organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Polska • wymienia nazwy euroregionów na obszarach przygranicznych Polski • wyjaśnia znaczenie współpracy międzynarodowej na szczeblu krajowym i regionalnym • wyjaśnia na wybranych przykładach przyczyny procesów integracyjnych i ich skutki gospodarcze, społeczne i polityczne • analizuje pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej • uzasadnia, że integracja polityczna i gospodarcza jest korzystna dla krajów zrzeszonych w poszczególnych organizacjach • opisuje miejsce i charakter wybranych zamachów terrorystycznych w XXI w. • opisuje skutki terroryzmu • wymienia skutki konfliktów zbrojnych • opisuje wybrany konflikt zbrojny, podając strony konfliktu, jego przebieg i przyczyny • wyjaśnia, w jaki sposób społeczność międzynarodowa może zapobiec istniejącym lub potencjalnym konfliktom zbrojnym • ocenia i projektuje różne formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych państwom i regionom dotkniętym konfliktami zbrojnymi 	<p>B B B B D C B B D D B C B C C D C C C A B B C D B B A B B B D</p>
---	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> Wybrane organizacje międzynarodowe Pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej Współpraca międzynarodowa na szczeblu lokalnym i regionalnym Przyczyny konfliktów zbrojnych Skutki konfliktów Przykłady konfliktów zbrojnych po II wojnie światowej Zamachy terrorystyczne w XXI w. 					
---	--	--	--	--	--

V. RELACJE CZŁOWIEK – ŚRODOWISKO

<ul style="list-style-type: none"> Środowisko przyrodnicze a środowisko geograficzne Wpływ rolnictwa na środowisko Wpływ przemysłu na środowisko Wpływ transportu na środowisko Skutki wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze Zrównoważony rozwój Filary zrównoważonego rozwoju Zmiana relacji człowiek – środowisko Sposoby ochrony przyrody Międzynarodowe formy ochrony przyrody 	2	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>środowisko przyrodnicze, środowisko geograficzne, antropopresja</i> wymienia przyczyny antropopresji wymienia nazwy obszarów o dużej antropopresji wymienia przejawy antropopresji związanej z rozwojem rolnictwa opisuje wpływ przemysłu i transportu na środowisko przyrodnicze wymienia czynniki wpływające na niedobór wody na świecie wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekorozwój, recykling, rekultywacja</i> rozdziela formy ochrony przyrody w Polsce wymienia nazwy parków narodowych w Polsce przedstawia koncepcję zrównoważonego rozwoju charakteryzuje filary zrównoważonego rozwoju omawia na podstawie schematu działania związane z recyklingiem 	<p>B</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje efekt cieplarniany i mechanizm powstawania dziury ozonowej opisuje przyczyny zachodzących współcześnie globalnych zmian klimatu (ocieplenia globalnego) charakteryzuje obszary niedoboru i nadmiaru wody na świecie i określa przyczyny tego zróżnicowania wymienia działania człowieka przyczyniające się do deficytu zasobów wody na świecie projektuje działania stosowane w sytuacjach braku lub niedoborów wody w różnych strefach klimatycznych wymienia skutki wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze ocenia rozwiązania podejmowane w skali globalnej i regionalnej zapobiegające ocieplaniu się klimatu formułuje problemy wynikające z eksploatacji zasobów odnawialnych i nieodnawialnych opisuje działania podejmowane na rzecz odbudowania równowagi ekologicznej wymienia nazwy międzynarodowych form ochrony przyrody analizuje zmiany relacji człowiek – środowisko proponuje sposoby ochrony przyrody przewiduje globalne przyrodnicze i pozaprzyrodnicze skutki zakłóceń równowagi ekologicznej proponuje sposoby działań na rzecz zachowania równowagi w środowisku przyrodniczym wykazuje na przykładach, że zbyt intensywne wykorzystanie rolnicze gleb oraz nieumiejętne zabiegi agrotechniczne powodują w wielu częściach świata degradację gleb, co w konsekwencji prowadzi do spadku produkcji żywności, a w niektórych regionach świata do 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>D</p> <p>A</p> <p>D</p> <p>D</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>D</p> <p>D</p> <p>D</p> <p>D</p>
--	---	---	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • Działania na rzecz ochrony przyrody w Polsce			<p>ubóstwa i głodu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje na przykładach pozaprzrodnicze czynniki zmieniające relacje człowiek – środowisko przyrodnicze (rozszerzanie udziału technologii energooszczędnych, zmiany modelu konsumpcji, zmiany poglądów dotyczących ochrony środowiska)	D
--	--	--	---	---